

شماره: ۸۹/۳۰/۳۰۹۴۸
تاریخ: ۸۹/۱۰/۴
پست:
طبقه بندی:

بسمه تعالی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

عطف به نامه شماره ۴۱۹/۶۲۴۵۸ مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۸ و پیرو نامه های شماره ۸۹/۳۰/۴۰۸۶۸ مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۲۸ و شماره ۸۷/۳۰/۴۰۷۳۳ مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۳:

لایحه بر نامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

(۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)

مصوب جلسه مورخ هفدهم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی در جلسات متعدد شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و پیرو نامه غیررسمی قبلی شورا، ادامه نظر این شورا در دو جزء به شرح زیر اعلام می گردد:

(الف)

- _ ماده (۱۱) مغایر با اصل ۷۴ قانون اساسی شناخته شد.
- _ در بند (الف) ماده (۴۹) اطلاق میزان پهنای باند بدون تقييد به رعایت موازین شرعی و امنیتی خلاف شرع شناخته شد.
- _ از آنجا که در ماده (۷۶) ماهیت صندوق توسعه ملی، مؤسسه عمومی غیر دولتی دانسته شده است، مغایر اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد. همچنین نظر به اینکه ماهیت صندوق توسعه ملی و وظایفی که برای آن تعیین شده، اجرایی است، اجرای این امور به غیر مجرای قوه مجریه مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی است.
- _ جزء (۶) بند (ب) ماده (۷۶) مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی شناخته شد.
- _ ترکیب اعضاء در بند (ج) ماده (۷۶) با توجه به وظایف محوله در این مصوبه، مغایر اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شد.
- _ عضویت دو نفر نماینده مجلس شورای اسلامی در ترکیب اعضای هیأت امانت صندوق توسعه ملی در بند (و) ماده (۷۶)؛ مغایر اصول ۵۷ و ۵۸ قانون اساسی شناخته شد.
- _ بند (و) ماده (۷۶) و بند (ز) و تبصره های (۱) و (۲) آن، مغایر با اصول ۵۷ و ۵۸ قانون اساسی شناخته شد.

شماره ۴۹۴، ۳۰۴، ۱۹۳
تاریخ: ۱۹۶۱/۴
پست:
مبته‌نوی:

- جزء (۵) بند (ح) ماده (۷۶)، از این نظر که مشخص نیست که آیا تنها مجوز هیأت امنا کافی است یا علاوه بر آن باید سایر مقررات نیز رعایت شود، یا خیر ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر می‌گردد.
- جزء‌های (۷)، (۸) و (۹) بند (ی) ماده (۷۶)، مبنیاً بر ایراد وارد بر بند (و) ماده (۷۶) مغایر شناخته شد.
- از آنجا که وظایف مربوط به بانک مرکزی، امور حاکمیتی محسوب می‌شوند، بنابراین بند (الف) ماده (۸۰) مغایر با اصل ۴۴ قانون اساسی شناخته شد.
- علاوه بر ایراد قبلی شورا در ماده (۹۷)، اطلاق موکول کردن تصویب دستورالعمل در موارد متعدد در این مصوبه به تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، در اموری که انجام آن از وظایف یا اختیارات وزیر یا هیأت‌وزیران باشد منوط نمودن آن به تأیید اشخاص دیگر مغایر اصول متعدد از جمله اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شد.
- فراز اول ماده (۹۹) از این جهت که مشخص نیست آیا شامل مواردی که در اساسنامه شرکت‌های مذکور، اجازه برای انجام این امور پیش‌بینی نشده نیز می‌گردد یا خیر ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر می‌گردد.
- فراز دوم ماده (۹۹) نیز از این حیث که مشخص نیست که آیا شامل مواردی می‌شود که این حقوق شرعاً پس از ادغام، قابل انتقال نمی‌باشد یا خیر ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر می‌گردد. علاوه بر این ارجاع امر به قانون تجارت علی‌الاطلاق، چون شامل مواردی هم می‌شود که قانون مذکور خلاف شرع است، اشکال دارد.
- در خصوص ماده (۱۰۱) تعریف، ویژگی‌ها، نحوه تشکیل و وظایف گروه اقتصادی روشن شود تا اظهار نظر ممکن گردد. همچنین اطلاق تشکیل گروه اقتصادی با منافع مشترک چون شامل مواردی می‌شود که موجب اضرار به غیر و انحصار می‌شود، مغایر بند ۵ اصل ۴۳ قانون اساسی است.
- در مورد تبصره (۳) ماده (۱۰۱) نیز پس از روشن اصل ماده اظهار نظر خواهد شد.
- اطلاق حکم به معدوم نمودن در تبصره ماده (۱۰۲ مکرر ۲) در صورتی که این کالا به نوعی جزئاً یا کلاً ولو برای مصارف ثانویه قابلیت استفاده داشته باشد و این اقدام اسراف محرم باشد، اشکال شرعی دارد.
- در بند (ب) ماده (۱۲۱ مکرر ۱) عنوان «شرکت‌های ملی نفت ایران»، همان ابهام معموله در لوائح بودجه کل کشور را دارد، پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

- در خصوص مواد مربوط به مبحث انرژی پاک (۱۲۴)، (۱۲۵)، (۱۲۶)، (۱۲۶مکررا) و (۱۲۶مکرر۲) با توجه به اینکه شورای عالی امنیت ملی در مورد مباحث مربوط به انرژی هسته‌ای مصوباتی دارد، بنابراین باید روشن شود که این مصوبه در خصوص این موارد با ملحوظ داشتن این امر تصویب شده است یا خیر؛ ابهام دارد پس از رفع ابهام اظهار نظر می‌گردد.
- در بند (ج) ماده (۱۳۲)، اطلاق واژه «ضوابط» چون شامل تقنین هم می‌شود، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
- در بند (ه) ماده (۱۴۵)، استفاده از واژه «هاب»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- جزء (۲) بند (ز) ماده (۱۴۷)، استفاده از واژه «کاتینر» و نیز ذکر لاتین «ARTERIAL»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- در تبصره بند (الف) ماده (۱۵۰)، تصویب جریمه بر اساس آیین‌نامه، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
- در بند (ه) ماده (۱۵۹)، از آن جا که تعیین وظایف شورای مذکور نیازمند تقنین است، واگذاری تعیین وظایف به آئین‌نامه اجرائی، مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی است.
- بند (و) ماده (۱۵۹)، از آن جا که وزراء و رئیس جمهور در مقابل مجلس مسؤول هستند، الزام استانداران به ارسال نسخه‌ای از بودجه و برنامه‌های مصوب استانی و شهرستانی به نمایندگان استان به صورت هر ساله و نیز هر سه ماه یکبار ارسال گزارش پیشرفت آن، مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی است.
- بند (ه) ماده (۱۶۰)، از آن جا که طبق اصل ۵۳ قانون اساسی همه پرداختها باید در حدود اعتبارات مصوب و به موجب قانون انجام گیرد، این بند از حیث صدور مجوز برای معاونت جهت جابجایی بخشی از اعتبارات هزینه‌ای، مغایر با اصل مذکور است.
- در فراز آخر ماده (۱۶۴)، واگذاری تعیین ترکیب اعضای شورای آمایش سرزمین به هیأت‌وزیران، مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.
- در ماده (۱۶۹)، واگذاری اختیارات وزراء به استانداران، مغایر اصول متعدد از جمله اصل ۶۰ قانون اساسی شناخته شد.
- در بند (ب) ماده (۱۷۰)، از حیث نامشخص بودن مرجع وضع اساسنامه ابهام دارد، مشخص شود تا اظهار نظر گردد.
- در بند (الف) ماده (۱۷۳)، استفاده از واژه‌های «ارگانیک» و «ورمی کمپوست»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.

- در بند (ه) ماده (۱۷۶)، استفاده از واژه «سایبری»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- در جزء (۲) بند (الف) ماده (۱۷۷)، استفاده از واژه‌های «میکروالکترونیک» و «میکرومکانیک»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- در فراز آخر ماده (۱۸۳)، تصویب آیین‌نامه توسط شورای عالی امنیت ملی، مغایر اصول ۱۳۸، ۱۵۷ و ۱۷۶ قانون اساسی است.
- در بند (ج) ماده (۱۸۳ مکرر)، استفاده از واژه «بیوتورریسم»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- از آنجا که بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۱۸۷ مکرر)، خلاف سیاستهای کلی قضائی است بنابراین مغایر اصل ۵۷ قانون اساسی و همچنین مغایر اصل ۸۵ و بند دوم اصل ۱۵۶ قانون اساسی شناخته شد.
- در بند (ه) ماده (۱۹۱)، استفاده از واژه «وبگاه»، مغایر اصل ۱۵ قانون اساسی است.
- در بند (الف) ماده (۱۹۲)، مرجع تعیین شروط مشخص شود، تا اظهارنظر گردد.
- بند (ب) ماده (۱۹۲)، واجد ابهام است، منظور مشخص گردد تا اظهارنظر شود.
- در ماده (۱۹۶)، تشکیل شورای دستگاههای نظارتی کشور، مغایر اصول ۵۴، ۵۵، ۵۷، ۶۰، ۷۶، ۸۷، ۹۰ و بند ۳ اصل ۱۵۶ و اصول ۱۶۱، ۱۷۳ و ۱۷۴ قانون اساسی شناخته شد.
- ماده (۱۹۸)، اطلاق این ماده علاوه بر اشکال کلی وارده «تأیید معاونت»، در مورد سایر قوا و دستگاههای مستقل و دستگاههای تحت نظر آنها و همچنین در مواردی که مربوط به وظایف خاص دستگاهها می‌شود، مغایر اصول متعدد از جمله اصل ۵۷، ۹۱، ۱۰۷، ۱۱۲، ۱۵۶ و ۱۵۷ قانون اساسی است.
- از آن جا که بر اساس اصل ۵۳ قانون اساسی کلیه دریافتها و پرداختهای دولت باید در حدود اعتبارات مصوب باشد، بنابراین بند (۴) ماده (۱۹۹)، مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.
- بند (۷) ماده (۱۹۹)، از جهت اینکه مرجع تعیین شرایط در این بند روشن نیست ابهام دارد، روشن شود تا اظهارنظر گردد.
- از آن جا که بر اساس اصل ۵۳ قانون اساسی کلیه دریافتها و پرداختهای دولت باید در حدود اعتبارات مصوب باشد، جزء (ب) بند (۱۲) ماده (۱۹۹) از این حیث مغایر با اصل مذکور است.
- فراز اول بند (۱۴) ماده (۱۹۹)، از حیث نامشخص بودن مرجع تعیین کننده شرط ابهام دارد، روشن گردد تا اظهارنظر شود.
- فراز آخر بند (۱۴) ماده (۱۹۹)، از این حیث که مشخص نیست معاونت با چه معیاری رأساً اقدام می‌کند ابهام دارد؛ روشن شود تا اظهارنظر گردد.

شماره: ۸۹۳۰۶۰۹۴۸
تاریخ: ۸۹/۱۰/۲۷
پست:
تلفنی:

- _ فراز دوم بند (۱۵) ماده (۱۹۹)، مغایر اصل ۵۳ قانون اساسی است.
- _ در ماده (۲۰۰ مکرر ۱) چون مشخص نیست «سند ملی امنیت بانوان و کودکان در روابط اجتماعی» متضمن چه مواردی است، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.
- _ در ماده (۲۰۰ مکرر ۳) عنوان «شرکت ملی نفت ایران»، همان ابهام معموله در لوایح بودجه کل کشور را دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر می‌گردد.
- _ در ماده (۲۰۰ مکرر ۴)، با توجه به اینکه تصویب موارد مذکور در این ماده بر عهده «مرکز امور زنان و خانواده» گذاشته شده است و این امور بعضاً تقنینی و یا اجرایی هستند، لذا مغایر اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون شناخته شد.
- _ در خصوص سایر موارد نظر این شورا متعاقباً اعلام خواهد شد.

تذکرات

- ۱_ با توجه به رهنمودهای مقام معظم رهبری مبنی بر عدم استفاده از واژه «توسعه» به خاطر الزاماتی که استفاده از این واژه به همراه دارد، شایسته است در عنوان و متن لایحه، واژه «توسعه» به «پیشرفت» اصلاح گردد.
- ۲_ ماده (۱۴۳)، کلمات «متانول، استایرن و بوتان» اگر معادل فارسی دارد، جایگزین گردد.
- ۳_ در بند (د) ماده (۱۲۱ مکرر ۱) و بند (الف) ماده (۱۴۳ مکرر ۱)، کلمه «پتانسیل» اگر معادل فارسی دارد، جایگزین گردد.
- ۴_ در فراز دوم ماده (۱۴۸)، ذکر لاتین کلمات انتقال «BOT» و تأمین «EPCF» در لایحه ایراد دارد.
- ۵_ در بند (۱) ماده (۱۷۹ مکرر ۱)، ذکر لاتین کلمه «CPI» ایراد دارد.

(ب)

_ ضمناً در تاریخ ۱۳۸۹/۹/۲۰ رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص انطباق لایحه برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰) با سیاستهای کلی ابلاغی، اهم مغایرت‌ها را طی نامه شماره ۴۵۰۱/م مورخ ۱۳۸۹/۹/۲۲ به این شورا ارسال کرده که عیناً بشرح زیر منعکس می‌گردد:

اهم مواد و بندهای سیاست‌های کلی برنامه پنجم که در لایحه برای تحقق آنها برنامه ارائه نشده یا برنامه در مغایرت با آنها قرار دارد عبارتند از:

۱_ تحقق رشد مستمر و پرشتاب اقتصادی به میزان حداقل ۸٪ نرخ رشد سالیانه تولید ناخالص داخلی (موضوع ماده ۲۱ سیاستهای کلی).

شماره: ۱۹۳۰۴۴۱
تاریخ: ۱۹۱۰/۲
پست:
طبقه بندی:

۲- توسعه سرمایه گذاری از طریق کاهش شکاف پس انداز - سرمایه گذاری با حفظ نسبت پس انداز به تولید ناخالص داخلی حداقل در سطح ۴۰ درصد و جذب منابع و سرمایه های خارجی (موضوع بند اول ماده ۲۱ سیاستهای کلی).

۳- تقویت و توسعه نظام استاندارد ملی (موضوع بند ۴ ماده ۲۱ سیاستهای کلی).

۴- قطع وابستگی هزینه های جاری دولت به درآمدهای نفت و گاز تا پایان برنامه (موضوع بند سوم ماده ۲۲ سیاستهای کلی).

۵- کاهش فاصله دو دهک بالا و پایین درآمدی جامعه به طوری که ضریب جینی به حداکثر ۰/۳۵ در پایان برنامه برسد (موضوع بند سوم ماده ۳۵ سیاستهای کلی).

۶- انجام اقدامات ضروری برای رساندن نرخ بیکاری در کشور به ۷ درصد (موضوع بند ۴ ماده ۳۵ سیاستهای کلی).

توضیح اینکه؛ در بسیاری از مواد تصویب شده عبارتهایی نظیر «دولت مجاز است»، «دولت مکلف است»، «دولت می تواند» و «دولت موظف است» بکاربرده شده، که مفهوم عبارتهای مذکور دارای ابهام می باشد. بنابراین لازم است به منظور اجتناب از برداشتهای متفاوت و اختلاف برانگیز بین نهادهای قانونی، مفهوم حقوقی هر کدام از عبارتها و وظیفه دولت در قبال آنها به صورت شفاف تبیین گردد.

محمد رضا علیزاده

قائم مقام دبیر شورای نگهبان